

نام و نام خانوادگی:	آموزش و پرورش منطقه ۲ تهران	به نام خدا
کد دانش آموزی:	دبیرستان غیردولتی پسرانه نور	سال آموزشی: ۹۹-۱۴۰۰
نام دبیر: جعفری	آزمون: علوم و فنون ادبی ۳	آموزگاه: سوم علوم انسانی
	نیمسال: نخست	شماره: ۳ مدت: ۷۰ دقیقه

تاریخ ادبیات (۲ نمره)		www.jafarisaeed.ir	
۱	الف) شمس و طغرا اثر کیست؟ ب) تاریخ بیداری ایرانیان اثر کیست؟	۰/۵	
۲	مهم ترین عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر ادبیات عصر بیداری را بررسی کنید؟ (۲ مورد)	۰/۵	
۳	چرا دوره بازگشت ادبی اهمیت دارد؟	۰/۵	
۴	هر يك از موارد گروه «الف» در جدول زیر، مربوط به کدام يك از شخصیت های گروه «ب» است؟		
	الف	ب	
۰/۵	الف) تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. ب) به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه های فرهنگی بهره برد.	ایرج میرزا فرخی یزدی عارف قزوینی	
سبک شناسی (۲ نمره)			
۵	درستی و نادرستی هر يك از عبارات های زیر را مشخص کنید. الف) فتحعلی خان صبای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره است. ب) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی روی آورد. پ) صدور فرمان مشروطیت با امضای مظفرالدین شاه در سال ۱۳۲۴ هـ. ق. صورت گرفت.	۱/۵	
۶	سروده زیر را بخوانید و يك ویژگی ادبی و و يك ویژگی فکری برای آن بنویسید. در محیط طوفان زما ماهرانه در جنگ است / ناخدای استبداد با خدای آزادی	۰/۵	
موسیقی شعر (۶ نمره)			
۷	تقطیع نمونه های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟ نوع آن را بنویسید. الف) «آرزویی دارم» (— UU — —) ب) دل بی درد (U — — U)	۱	
۸	واژه «دست آورد» را یک بار با حذف همزه و یک بار بی همزه، تقطیع هجایی کنید. الف) با حذف همزه: ب) بدون حذف همزه:	۱	
۹	نام رکن های معادل هجاهای زیر را بنویسید. الف) «— UU —» ب) «— — U —»	۱	

1	۱۰	ضمن یافتن وزن بیت ها بیان کنید که کدامیک از بیت های زیر را می توان به دو صورت سامان داد و تقطیع به ارکان کرد؟ دلیل خود را بنویسید. (الف) ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر / کآن چهره مشعشع تابانم آرزوست (ب) سلسله موی دوست حلقه دام بلاست / هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست
2	11	(الف) یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید؛ سپس نام ارکان آن را بنویسید. (ب) این بیت وزن همسان دارد یا ناهمسان؟ « مژه ها و چشم یارم به نظر چنان نماید / که میان سنبلستان چرد آهوی ختایی »
زیباشناسی (۶ نمره)		
۱	۱۲	در بیت های زیر آرایه مراعات نظیر بین کدام واژگان ایجاد شده است؟ مشخص کنید؟ من مسلمانم، / قبله ام یک گل سرخ / جا نمازم چشمه ، مهرم نور / دشت سجاده من
۲	۱۳	در بیت های زیر تلمیح، تضاد، متناقض نما و تضمین را مشخص کنید و دلیل هر یک را بنویسید. (هر بیت یک آرایه) (الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است (ب) یار بی پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی الابصار (پ) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی (ت) آتش فتاد در دلش از آب چشم دوست / گفתי میان آتش و آب است نسبتی
۲/۵	۱۴	در بیت زیر لف و نشرها را بیابید و نوع آن را بنویسید. افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت
۰/۵	15	بدیع لفظی با معنوی چه تفاوتی دارد؟ با نمونه گزارش کنید.
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۳	16	غزل زیر از ملک الشعرا بهار را بخوانید و آن را در سه سطح زبانی، ادبی و فکری بررسی کنید. (هر سطح دو مورد) از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند / شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو / کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند افسوس که افسانه سرایان همه خفتند / اندوه که اندوه گساران همه رفتند
۱	17	نمونه زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید. باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فراش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد. (الف) دو ویژگی زبانی این نوشته را بنویسید. (ب) شیوه بیان این نوشته، چگونه است. (ج) اساسی ترین درون مایه این نوشته چیست؟
		کامیاب باشید

نام و نام خانوادگی:	به نام خدا	سال آموزشی: ۹۹-۱۴۰۰
کد دانش آموزی:	آموزش و پرورش منطقه ۲ تهران	سالمه: ۹۹/۱۰/
نام دبیر: جعفری	آموزگاه: سوم پاسخ‌برگ	مدت: ۷۰ دقیقه
	نیمسال: نخست	شماره: ۳

تاریخ ادبیات (۲ نمره) www.jafarisaeed.ir

۰/۵	۱	(الف)	(ب)
۰/۵	۲		
۰/۵	۳		
۰/۵	۴	هر يك از موارد گروه «الف» در جدول زیر، مربوط به کدام يك از شخصیت های گروه «ب» است؟	
۰/۵		الف	ب
		<p>(الف) تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدي بود.</p> <p>(ب) به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه های فرنگی بهره برد.</p>	

سبک شناسی (۲ نمره)

۱/۵	۵	درستی و نادرستی هر يك از عبارات های زیر را مشخص کنید.
		(الف)
		(ب)
		(پ)
۰/۵	۶	سروده زیر را بخوانید و يك ویژگی ادبی و و يك ویژگی فکری برای آن بنویسید.

موسیقی شعر (۶ نمره)

۱	۷	(الف) «آرزویی دارم» (— UU — —)	(ب) دل بی درد (U — — U)
۱	۸	(الف) با حذف همزه:	(ب) بدون حذف همزه:
۱	۹	(الف) « — UU — »	(ب) « — — U — »
1	۱۰	(الف)	(ب)

2	<p>« مژه‌ها و چشم یارم به نظر چنان نماید / که میان سنبلستان چرد آهوی ختایی »</p> <p>الف) یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید؛ سپس نام ارکان آن را بنویسید.</p>																11
	پایه آوایی																
	نشانه هجایی																
	وزن																
ب) این بیت وزن همسان دارد یا ناهمسان؟																	

زیباشناسی (۶ نمره)

۱	من مسلمانم، / قبله ام یک گل سرخ / جا نمازم چشمه ، مهرم نور / دشت سجاده من	۱۲
۲	الف) ب) پ) ت)	۱۳
۲/۵		۱۴
۰/۵		۱۵

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۳	سطح زبانی: سطح ادبی: سطح فکری:	16
۱	باری، چه در دسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد. الف) دو ویژگی زبانی این نوشته را بنویسید. ب) شیوه بیان این نوشته، چگونه است. ج) اساسی ترین درون مایه این نوشته چیست؟	17
کامیاب باشید		

نام و نام خانوادگی:	آموزش و پرورش منطقه ۲ تهران	به نام خدا
کد دانش آموزی:	دبیرستان غیردولتی پسرانه نور	سال آموزشی: ۹۹-۱۴۰۰
نام دبیر: جعفری	آزمون: آرایه پاسخ‌نامه	سالمه: ۹۹/۱۰/
	آموزگاه: سوم علوم انسانی	مدت: ۷۰ دقیقه
	نیمسال: نخست	شماره: ۳

www.jafarisaeed.ir		تاریخ ادبیات (۲ نمره)									
۰/۵	الف) محمدباقر میرزا خسروی (۰/۲۵)	ب) ناظم الاسلام (۰/۲۵)									
۰/۵	۱- تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب های کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود؛ ۲- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان؛ ۳- تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری. (۲ مورد) (هر مورد ۰/۲۵)										
۰/۵	۳ زیرا شاعران دوره بازگشت توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند. اگر این نهضت به پا نشده بود، چه بسا زبان فاخر شعر فارسی دچار سستی و ضعف بیشتری می شد.										
۰/۵	۴ هر يك از موارد گروه الف در جدول زیر، مربوط به کدام يك از شخصیت های گروه است؟										
۰/۵	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) تحت تاثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدي بود.</td> <td>ایرج میرزا</td> </tr> <tr> <td>ب) به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه های فرنگی بهره برد.</td> <td>فرخی یزدی (۰/۲۵)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>عارف قزوینی (۰/۲۵)</td> </tr> </tbody> </table>			الف	ب	الف) تحت تاثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدي بود.	ایرج میرزا	ب) به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه های فرنگی بهره برد.	فرخی یزدی (۰/۲۵)		عارف قزوینی (۰/۲۵)
الف	ب										
الف) تحت تاثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدي بود.	ایرج میرزا										
ب) به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه های فرنگی بهره برد.	فرخی یزدی (۰/۲۵)										
	عارف قزوینی (۰/۲۵)										
سبک شناسی (۲ نمره)											
۱/۵	الف) درست (۰/۵)	ب) نادرست (۰/۵)	۵ درستی و نادرستی هر يك از عبارات های زیر را مشخص کنید.								
۰/۵	۶ سروده زیر را بخوانید و يك ویژگی ادبی و و يك ویژگی فکری برای آن بنویسید. ادبی: استبداد، آزادی: تضاد / محیط طوفان زا: استعاره از جامعه آشفته (۰/۲۵) فکری: موضوع آن درباره آزادی به معنای دموکراسی است. (۰/۲۵)										
موسیقی شعر (۶ نمره)											
۱	۷ تقطیع نمونه های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟ نوع آن را بنویسید. الف) تغییر کمیت، بلند به کوتاه (۰/۵) ب) تغییر کمیت، کوتاه به بلند (۰/۵)										
۱	۸ واژه « دست آورد » را یک بار با حذف همزه و یک بار بی همزه، تقطیع هجایی کنید. الف) با حذف همزه: — — — U (۰/۵) الف) بدون حذف همزه: — — — U (۰/۵)										
۱	۹ نام رکن های معادل هجاهای زیر را بنویسید. الف) مفعطن (۰/۵) ب) مفاعیلن (۰/۵)										

1	الف) وزن: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / مستعلن مفاعل مستعلن فعل (بیت نخست) (۰/۵) ب) وزن: متعلن فاعلن // متعلن فاعلن (۰/۵)	۱۰																																																				
2	الف) یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید؛ سپس نام ارکان آن را بنویسید. (۱/۵) ب) این بیت وزن همسان دارد یا ناهمسان؟ همسان دولختی (۰/۵) « مژه‌ها و چشم یارم به نظر چنان نماید / که میان سنبلستان چرد آهوی ختایی »	۱۱																																																				
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>ید</td> <td>ما</td> <td>ن</td> <td>نان</td> <td>چ</td> <td>ظر</td> <td>ن</td> <td>ب</td> <td>رم</td> <td>یل</td> <td>م</td> <td>چش</td> <td>و</td> <td>ها</td> <td>ژ</td> <td>م</td> <td>پایه آوایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>نشانه هجایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td colspan="3">فاعلاتن</td> <td colspan="3">فعلات</td> <td colspan="3">فاعلاتن</td> <td colspan="3">فعلات</td> <td>وزن</td> </tr> </table>			ید	ما	ن	نان	چ	ظر	ن	ب	رم	یل	م	چش	و	ها	ژ	م	پایه آوایی			-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	نشانه هجایی			فاعلاتن			فعلات			فاعلاتن			فعلات			وزن
		ید	ما	ن	نان	چ	ظر	ن	ب	رم	یل	م	چش	و	ها	ژ	م	پایه آوایی																																				
		-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	نشانه هجایی																																				
		فاعلاتن			فعلات			فاعلاتن			فعلات			وزن																																								

زیباشناسی (۶ نمره)

۱	آرایه مراعات نظیر: من مسلمانم، / قبیلہ ام یک گل سرخ / جا نماز چشمه ، مهرم نور / دشت سجاده من (۱)	۱۲
۲	در بیت‌های زیر تلمیح، مراعات نظیر، متناقض نما و تضمین را مشخص کنید و دلیل هر یک را بنویسید. (هر بیت یک آرایه) الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است متناقض نما (حاضر غایب) (۰/۵) ب) یار بی پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی الابصار (تلمیح به آیه قرآن «فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ») (۰/۵) پ) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی (تضمین شعر رودکی) (۰/۵) ت) آتش فتاد در دلش از آب چشم دوست / گفתי میان آتش و آب است نسبتی. (تضاد: آب ، آتش) (۰/۵)	۱۳
۲/۵	در بیت زیر لف و نشرها را بیابید و نوع آن را بنویسید. لف ۱ و ۳ و ۲: افروختن (۰/۵) / سوختن (۰/۵) جامه دریدن (۰/۲۵) // نشر ۱ و ۲: پروانه (۰/۵) / شمع (۰/۵) / گل (۰/۵). (مرتب) (۰/۲۵)	۱۴
۰/۵	بدیع لفظی: آرایه هایی که با تغییرات آوایی و موسیقایی سر و کار دارند؛ مثل: سجع، جناس (۰/۵) / بدیع معنوی: آرایه هایی که از لطف تعبیر و زیبایی معنی به وجود می آیند؛ مانند: اغراق، ایهام (۰/۵)	۱۵

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۳	غزل زیر از ملک الشعرای بهار را بخوانید و آن را در سه سطح زبانی، ادبی و فکری بررسی کنید. (هر سطح دو مورد) الف) زبانی: ساده و روان است / برای عامه مردم قابل فهم است / شدن به معنای رفتن به کار رفته است / ب) ادبی: غزل است، به سنت های ادبی پایبند است، تکرار تخیلات دوره های پیشین است / پ) فکری: اجتماعی و وطنی است. به مشکلات مردم و وضعیت نامطلوب جامعه در شعر می پردازد.	16
۱	نمونه زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید. باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرّاش فرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد. الف) واژه ها و ترکیب های عربی کم است / نثر ساده و قابل فهم است (هر مورد ۰/۲۵) ب) طنز (۰/۲۵) ج) شکایت از وضعیت بد جامعه و استبداد (۰/۲۵)	17
	کامیاب باشید	